

proberur, rei capiuntur, & proceditur postea admissis confessionibus, & exceptionibus reorum ad probationes in plenario iudicio recipiendas; & si iudices aestimaverint contraventum fuisse, tunc faciunt condemnationem in quantitate, & satisfactione damni, prout res postulat, & arbitrantur, & actori iubent expediri novum rei iudicatur instrumentum (quod vulgò, *Sobre carta de la executoria primera*, vocamus) cum maioribus pœnis, & condemnationibus contra cæteros, qui postea quolibet tempore denuò in illo iure perturbare tentaverint. Et an condemnatio facta vicini particulari alicujus oppidi, qui pascere cum suis pecudibus intendit, iure vicinitatis in termino alieni oppidi, debeat solvi ex bonis ejus, an verò ex bursa communi? decernendum erit ex iis, quæ diximus in hoc cap. 29.

24 Secundo loco animadvertendum in proposito censeo, quod sententia lata contra civitatem, aut villam, vel in ejus favorem, utique nocet, & proderit, non solum ejus vicinis, & habitatoribus, verum, & vicaneis, & comitatensibus, ex *Barr. in l. 2. in princ. n. 6. ff. de verb. signi.* per *tex. in l. civitatis, ff. de legat. 1.* & in *l. civitas, ff. si cert. petat.* & in *l. civitatibus, ff. quod cujusque universitatis nomine.* Nam in materia communi civibus, & comitatensibus, in sententia lata contra civitatem (veluti pascui, aut terminorum) comprehenduntur comitatenses, ut docet *Felin in c. Rodolphus, de rescript. Rebuffus in l. 2. col. 5. in fin. vers. de negatur in materia congruenti, ff. de verb. signifi.* *Gratianus discip. Forens. cap. 207. à num. 1. usque ad num. 7.* & in *cap. 10. alia in proposito retulimus.*

25 Tertiò, quòd si sententia in lite agitata cum civitate, lata fuerit tantum ex consensu partium, ubi jura allegare noluerunt, aut per conclusionem, dicenda sunt, quæ *suprà* advertimus num. 11. & in proposito conducunt, quæ congerit *Mieres de majorat. 4. parte, q. 15. à principio, in nova impressione, incipit, à n. 91.*

CAPUT XXX.

Pascua, publica termini, seu terra gervida, (vulgò Valdios) alicujus oppidi, aut villa, si vendantur, an pro eodem pretio in venditione preferri debeat oppidum, seu villa?

SUMMARIUM.

- 1 Difficilis est hujus capituli questio, & quæ in materia pascui per Doctores discussa non est.
- 2 Pascua, terra gervida, & alij termini cujuscunque oppidi, & villa, à Principe possunt alienari; & ipsum oppidum, & villa.
- 3 Vendita villa, seu oppido cum jurisdictione, utrum vicinis competat jus retractus, & pro eodem pretio sit eis redimendi facultas? ubi referuntur Doctores affirmativæ partis.
- 4 Expenditur in proposito *text.* in §. dominus, Institut. de noxalibus, & in l. 2. ff. si libertus ingenuus esse dicatur, & in l. 2. C. de patribus, qui filios suos distraxerunt.
- 5 Pascuorum usus, vicinis communis est: & an ista communitas sufficiat, ut jus retractus competat.
- 6 Expenditur *text.* in l. 2. C. de commun. rerum alienatione, & in l. 1. C. venditione rerum fiscal. lib. 10. & in l. 1. ff. de privileg. cred. & in l. necesse, ff. de in diem additione, & in l. ad officium, C. communia, de judiciis, & in l. 55. tit. 5. par. 5. & in l. 74. Tauri, & in l. 13. titulo 11. libro 5. novæ Recopilation.
- 7 Consort, vel socius, debet preferri in venditione rei, in qua communitatem habet, extraneo, pro eodem pretio.
- 8 Publica utilitas, & vicinorum conservatio attendenda est; & ibi de l. unica §. si. C. de caduc. tol. quæ in proposito exornatur.
- 9 Libera vendendi facultas coangustari non debet: & ibi de l. dudum, C. de contrahenda emptione.
- 10 Ex retractu in nihilo domino rei præjudicatur; & non possunt omnes casus comprehendi.
- 11 Naturalis ratio, sive æquitas pro lege habetur; & ubi eadem debet esse juris dispositio.

12 Re.

Caput XXX.

- 12 Retractus, ut competat, necessarium est, quod quis habeat in re partem aliquam, seu jus, sicut dominus.
- 13 Vicini alicujus Oppidi, licet usum pascui habeant communem, non tamen possunt dici domini.
- 14 Retractus pro pascuo vendito intra novem dies intentari debet.
- 15 Restitutio utrum competat oppido, seu villa, contra novem dies, ad retrahendam pascuum? & ibi de l. 8. tit. 11. lib. 5. novæ Recopil.
- 16 Retrahere an possit oppidum, vel villa, venditis pascuis in una scriptura uno pretio; quædam ex eis & alia emptori relinquere? & ibi de *tex. in c. constitutus, de in integr. restitut.*
- 17 Oppidum, vel villa communitatem habens in pascuo, eo vendito per Principem, an habeat retractum? & num. 18.

Nodosum Profecto laqueum dissolvere, inivium & penitus obtusum labyrinthum penetrare intendo: cum hujus capituli hypothesis in terminis, & materia pascui, ita hæctenus (ni fallor) incognita sit, ut nec per Doctores discussa, (quin potius dicam tacta) nec jure communi, vel Regio pandatur, ut nobis de re ancipiti disceptare, contententibus per excogitata argumenta, & similibus rerum exempla, tantum progredi superest.

Cum igitur non solum pascua, terras gervidas, & alios terminos cujuscunque oppidi, & villæ; verum, & ipsam villam, & oppidum vendi, & alienari à Principe posse, & *suprà* dixerim cap. 9. & satis sit notum: frequenter occurrere solet; quod talium terminorum alienationi, seu venditioni obicem, tale oppidum & villa conatur opponere, & saltem pro eodem pretio cuilibet emptori præferri contendit; quod an jure fiat? in præsentii examinandum venit.

3 Et sanè, quòd sit locus huic prælationi, vel retractui, probatur, Primò, quia idem videmus quoties Rex, vel Princeps vendit aliquam villam, seu locum cum jurisdictione; tunc enim dubium non est, vicinos posse se redimere, ut ex *Gloss. celebri in l. invitus, ff. de fideicommiss. libertatibus, tradunt Innocen. in cap. auditis, de prescriptionibus, num. 2. vers. Et in hoc casu:*

& ibi *Panorm. num. 20. Lucas de Pen. omnino videndus in l. unica, C. de capitat. civium censibus exim. lib. 11. Ripa lib. 2. responsorum, cap. 25. & ex hoc plures observarunt, non posse Principem castrum, seu civitatem sibi subjectam, vicinis invitis alienare; ut post *Joan. Andr. & Host.* hujus sententiæ primos Authores, in *cap. dilecti de majorat. & obed. assentit Bald. in c. 1. §. in generali, si de feud. fuerit controvers. inter dominum, & agnat. vassal. num. 2.* ubi scriptum reliquit, quod Rex Franciæ non potest alienare unam de civitatibus suis, civibus invitis; & ex hoc fortè *Constantinus*, quando donavit urbem Romanam *Beato Sylvestro*, id fecit cum consensu populi: sequuntur *Paul. Salicet. & Jas. in l. debitorum, C. de pactis, Hippolytus in l. 1. §. cum quidam deponere, ff. de questionibus, & alij plures, quos refert, & sequitur *Ant. Gabriel lib. 3. conclus. tit. de jure quæsito non toll. conclus. 8. num. 1. Philip. Corneus cons. 321. num. 4. lib. 4. Craveta cons. 241. ubi refert in Senatu Pedemontano, ita decisum contra alienationem communitatis Brigiæ, Rolandus à Valle cons. 1. num. 34. vol. 1. Cephalus cons. 628. num. 23. vol. 5. Alciatus respons. 167. Puteus decis. 31. Renatus Chopinus de dominio Franciæ lib. 2. cap. 1. n. 3. & ex nostris *Roder. Suar. allegat. 9. Ferdinandus Loazes in l. filius famil. §. Divi, num. 263. in allegatione pro civitate, Mula, in responsione ad 4. Palat. Rubeus in repet. cap. p. r. vestras, notabili 2. §. Sed est pulchra dubitatio, num. 42. Covarruv. in cap. quamvis pactum, 2. part. §. 2. num. 4. Menchaca questionum illustrium, cap. 5. qui omnes loquuntur in vassallis jurisdictionalibus. Et in feudilibus ita cavetur in cap. 1. §. ex eadem lege, & in cap. Imperialem. §. præterea Ducatus, de prohibita feud. alienat. per *Federicum*, ubi *Ifernina, Afflic. Alvarotus, & cæteri feudistæ; Jas. in l. filius familias, §. Divi, num. 28. in 1. lectura, & num. 46. in 2. lectura, de lega. 1.* Et pro hac sententia solet induci, *tex. in §. dominus, Institut. de noxalibus*, ubi servus pro noxa deditus alieno domino, potest pretio suo se redimere; cujus textus auctoritate, ita responderet *Faber ibi*, quem sequitur, & laudat *Didacus Perez in l. 14. tit. 11. lib. 4. Ordinamenti, Nec à Fa-*****

brī sententia Gregor. Lopez dissentit in l. 4. tit. 13. part. 7. gloss. 1. licet cogitandum relinquit. Et facit in simili, textus in l. 2. ff. si libertus ingenuus esse dicatur, & in l. 2. c. de patribus qui filios distraxerunt, ubi filio ob necessitatem alienato licet, pretio eodem oblato; se redimere; & in Regno Napolitano talem praelationem, vel redimendi jus in usu esse restatur Vincentius de Franch. decis. 17. num. 2. & 6. qui refert plures universitates ad talem retractum admittas, & apud Gallos ita communiter practicari, affirmat Franciscus Marcus decis. 368. num. 18. & in nostro Regno, aliquando admissum esse à quibusdam (quos de hac reconfului) cognovi, & ferè omnes usque ad sua tempora de hac re scriptores congerit, & in vero, ac genuino casu (in quo loquuntur) intelligit dominus Garcia Maltrillo in suo tractatu de magistratibus, libr. 3. c. 10. ex num. 35.

5. Secundo; quia licet dominium pascuis, seu termini publici, & terræ gerbidæ penes Regem resideat, ut latius diximus in cap. 9. similitum tamen terminorum usus, vicinis, & oppidanis communis est, unde ratione istius usus, partem, & communitatem videntur vicini, & oppidani habere; ut quis enim socius consorsvè dicatur, vel communitatem habeat, sufficit si vel minimam rei partem obtineat, ut observat Bald. in l. 1. c. de communis seruo manumis. notabili 2. per tex. ibi, in verb. Quantamcumque. Et in materia retractus plura in proposito tradit Tiraque. de retractu linag. §. 11. glo. 6. n. 11. Matienço l. 13. tit. 11. lib. 5. Recop. glo. 3. n. 10.

6. Supposita ergo ista communitate, nihil mirum, quod in tali venditione habeant jus praelationis, vel retractus, Vicini & Oppidani; quia licet fiscus jure singulari possit totam rem communem vendere, ut in l. 2. c. de communium rerum alienatione, l. 1. c. de venditione rerum fiscalium, lib. 10. tamen requisito consorte vendere debet, ut si tantundem offerat, emptori præferatur; & per textum in l. 1. ff. de privileg. credit. & in l. necesse, ff. de in diem adiectione, sentit Baldus in dict. l. 2. c. de communium rerum alienatione, num. 2. cui accedit Francisc. Marcus decis. 368. à num. 5. & facit tex. in l. ad

officium, in fine; c. communi divid. ibi; Maxime si se non sufficere ad iusta pretia, alter ex sociis sua pecunia vincere vilius licentem profiteatur. Et de jure Regio potest in simili, perpendi textus in l. 55. tit. par. 5. ubi Greg. & in l. 74. Tauri & in l. 13. tit. 11. lib. 5. Recopil.

Tertio conducit in proposito sententia Hippolyti, singulari 441. Licet de jure, num. 2. qui expressè affirmat, Principem vendentem rem communem, debere præferre in emptione pro eodem pretio consortem; post Borgnin, Cavalcan. titulo, de usufructu mulieri relicto, n. 173. fol. 366. existimantem, proprietarium volentem alienare proprietatem rei, potius usufructuario, quam alteri, alienare debere. Bart. in l. cotem ferro, §. qui maximos, per illum tex. ff. de publicanis, qui ait habentem speciale mandatum, non posse rem à primo possessore auferre, & alteri dare; offerente primo idem pretium, quod secundus; explicat latius Cumanus conf. 55. & conf. 21. & ex doctrina Bart. inferunt plures, quos refert Boërius decis. 107. num. 1. Emphyteutam præferendum aliis emptoribus in proprietate vendita bonorum, in quibus consistit emphyteusis; nec eo irrequisito prædictam venditionem fieri posse.

Quarto, hoc idem publica utilitas, & conservatio vicinorum dictat, quæ maximè attendenda est; ut in l. utilitas, c. de princip. lib. 12. & in cap. licet, de regularibus, l. unica, §. fin. c. de caducis tol. ibi: Quod communiter omnibus prodest, hoc rei private nostre utilitati præferendum esse censemus, nostrum esse proprium subjectorum commodum imperially existimantes, præferim circa jus praelationis, ut in l. 3. §. utrum, ff. ad Silianum, ibi: Poterunt propter hoc, quod in commune utile est, ad libertatem pervenire. Nec enim æquum, & decens videtur, quod propter gratificationem alterius privati emptoris, populus, seu universitas, quæ idem pretium Principi, & vero domino offerat, terminis, seu montibus necessariis ad usum, defraudetur. Et salus populi suprema lex est, ut habetur in l. 12. tabularum; præsertim cum per istam praelationem in nihilo lædatur domini jus, & facultas, ut patet ad sensum. Nec privati emptoris damnum sit considerabile.

considerabile. Et frequenter in jure nostro aliquid contra (velut aptius dicam) præter juris regulas admittitur, cum parvo damno alicujus, ut plurimum incommodum vitetur, ut tradit Capolla de servitut. rustic. cap. 4. numer. 49. Chassaneus in consuet. Burgund. rubrica 3. §. 2. vers. Usage de bois, num. 29. ad fin. quem sequitur Avendañus de exequend. mand. cap. 10. 1. par. numer. 27. vers. Quod procedit, & facit, text. in l. 1. versicul. Sunt autem qui putant, ff. ne quid in flumine publico, ibi: Plerumque enim utilitas suadet istam exceptionem dari &c.

9. Cui sententiæ (quam & juris ratio, & æquitas munit) non oberit primo loco, si dicas liberam vendendi cuilibet bona sua facultatem coangustandam non esse, nisi in casibus à jure expressis, ut in l. dudum, cum similibus, c. de contrahenda emptione, nec talem populi, vel universitatis, in similitum terminorum venditione praelationem, seu jus retrahendi aliquo jure expressè caveri; & ideo omnino explodi debere: maximè cum tale jus sit pœnale.

10. Quia responderetur ex tali praelatione, vel retractu in nihilo domino præjudicari, ut nuper diximus; & non omnia lege posse expressè comprehendere, cum plura sint negotia quàm vocabula, ut in l. non possunt, ff. de leg. & in l. 4. ff. de præscriptis verbis. Ac per consequens sufficere, quod æquitas, vel naturalis ratio id suadeat; ut in l. scire oportet, §. aliud, ff. de excusat. tutor. & quod similitum rerum argumenta, vel exempla convincant, ut in l. à Titio, ff. de verbor. oblig. & in l. illud, ff. ad l. Aquil. Glo. in authentica, matri, & ap. verbo, Tutelam, c. quando mulier tut. officio fungi possit, & in l. si constante, ff. soluto matr. Everardus in topic. loc. 10. per totum. Et quod ita in nostro Regno pluribus in casibus fuerit tale jus admissum, ac in praxi receptum, ut in cap. in causis, de sententia, & re jud. & in l. filius emancipatus 14. ff. ad l. Cornel. de falsis

12. Nec etiam obstabit, si adhuc instes, quod ad hoc, ut competat praelatio, seu hoc jus retrahendi, ex jure societatis, vel communitatis, est necessarium, quod quis in re habeat aliquam saltem partem, ut dominus, ex doctrina Baldi in dict. l. dudum; Gre-

gor. Lopez in dict. l. 55. partita, verbo, Comunalmente de uno; & cum Alberico respondit Avendañus resp. 12. num. 6. & deducitur ex Socino conf. 107. volu. 3. Ubi enim domini non fit translatio, non potest dici quis socius, neque partem rei habere, ex textu singulari in l. si quis duos, §. si quis partem, ff. communia prædiorum, unde usufructuario, vel usufructuario retractum in proprietate rei venditæ, aut praelationem non competere, pluribus adductis contra Borgn. Cavalc. & alios defendit Dominus D. Joann. del Castillo in tractatu de usufructu, cap. 74. per totum. Et ex eadem ratione, in censuario idem resolvit Velazquez de Avendañus de censibus, cap. 87. & capit. 88. Et in jurisdictione alicujus oppidi, vendita populo, praelationem, vel retractum non competere, prædixerat cap. 68. num. 10. Cum ergo vicinis cujuscumque villæ, aut oppidi in terminis publicis, montibus, sive pascuis, non competat, nec insit dominium; sed tantum nudus usus, vel usufructus, vel (ut aptius dicam) jus quoddam incolatus & viciniae, ut unusquisque utatur nemoribus & pascuis, uti rectè pungit Velazquez dict. cap. 68. num. 13. & diximus supra capit. 3. videbatur dicendum talem praelationem, seu retractum cessare.

Respondetur enim hoc argumentum prorsus convincere, si ad corticem tantum legum tam juris communis, quàm Regni, de retractu loquentium, attendamus; cum re vera, quando de communitate, vel societate retractum producente, loquuntur, intelligi debent, ut in argumento perpensum manet. Secus verò, si ad mentem & causam generalem prospiciamus, quæ æquè militat, & viget in casu à nobis proposito, sicut in cæteris expressè in prædictarum legum tenore comprehensis.

Quod si aliquis contrarium defendere voluerit; quò sibi visum fuerit, progrediatur; & subtiliori stylo, & calamo contendat, & rem dirimat; ego enim ingenuè reor, quod resolutioni supra traditæ, omnino acquiescit animus, & sensus meus; & satis rigidam, & ab omni æquitate alienam contrariam arbitror.

Hujus tamen praelationis, seu retractus actio, intra novem dies inten-

tentari debet, ut in *dict. l. 75. Tauri* (quæ est *lex. 14. tit. 11. libr. 5. Recopil.*) & ita in populo, seu villa retrahente jurisdictionem venditam, observant Montalvus, & Didacus Pereñus in locis *suprà allegatis*. Et an ultra dictum tempus virtute restitutionis possit oppidum admitti, quandoquidem prædicta *lex 8. tit. 11. libr. 5. Recopil.* solùm specificè excluderit restitutionem ex defectu ætatis, vel ex causa absentia, ibi: *Corran contra los menores de veinte y cinco años, quier sean de edad pupilar, ò adulta, y esso mismo entre los absentes*; arque ita, cum *lex* restitutionem excludens, ut odiosa, ad alios casus non debeat extendi, nec sublata censetur, ex *Pariso contra 13. num. 43. libr. 1. Sfortia de in integrum restitutione, l. part. quest. 15. art. 1. num. 16. cum sequenti*, præsertim cum jure communi adversus hunc retractum competat communitati restitutio, ut in *c. constitutus, de in integrum restit.* disputat Tiraquel. *lib. 1. de retractu, §. 35. gloss. 2. n. 9. Matienço in dict. l. 8. glossa 11.*

19 Et utrum venditis pluribus terminis simul in una scriptura, liceat aliquos ex eis redimere, seu retrahere, aliis relictis & disputant Afflicti in *tractatu, de jure protomisicos, §. rescriptum, num. 6. Tiraquel. de retractu linag. §. 23. glo. 2. à num. 6.* ubi ait de hac re esse text. expressum (nisi oscitanter inspiciatur) in *cap. constitutus, de in integr. restitutione, Cifuentes in l. 71. Tauri, Gomez ibi. num. 15. Matienço in l. 7. glo. 7. num. 31.*

17 Quod si Princeps, Dominus, aut villa, cum facultate Regia vendiderit pascua publica, seu terminos, in quibus aliquod oppidum, communitatem, quoad usum, habuerit; merito dubitari poterit, an oppido communitatem habenti competat talis prælatio, & retractus? Cujus dubij resolutio ex *suprà dictis* pendet. Si enim communitas hæc, fuerit in parte dominij, vel proprietatis, utique habebit locum retractus, ex *dict. l. 55. partita*, ex his quæ *ibi* tradit Gregor. Lopez in *scholio*, verbo, *Comunalmente deso uno*, & aliis *suprà* relatis. Sin autem tantum habuerit Oppidum alienum jus pascendi ex servitute, vel pacto, aut concessione, retractus utique locum non habebit; sed cum tali servitute, &

juris pascendi onere in emptorem pascua, seu termini transibunt; ut præter Gregor. *ubi proxime*, observant Tiraquel. *de retract. linag. §. 1. gloss. 7. ex num. 54. Matienço in l. 13. tit. 11. libr. 5. nova Recopil. gloss. 3. num. 12. & 13. Joan. Gutierrez. in pract. lib. 2. quest. 167. per totam.* Et licet contrarium resolutum à nobis sit in oppido, & villa, quando pascuorum suorum, aut terminorum ejus sit venditio, in illo casu viget major æquiratis ratio circa terminos in suo territorio comprehensos, & specialis causa, ut retractum habeat; & sufficit ita judicatum pluries, & minimè sunt mutanda, quæ diu certam interpretationem habuerunt, ut in *l. minimè, ff. de legibus.*

CAPUT XXXI.

Locatio pascui publici an jure permissa sit? quomodo facienda? & quibus personis sit interdicta?

SUMMARIUM.

- 1 Pascua publica abusive (quæ vulgò vocantur, proprios del Concejo) utrum possint locari? & ibi de *l. 4. tit. 5. libr. 7. Recop. & numer. 3.*
- 2 Communiter quod possidetur, naturaliter negligitur.
- 4 Subhastatio publica de jure communi non est necessaria in omni locatione rerum publicarum, secus de jure Regio.
- 5 Dies certus debet assignari, ut locatio pascui publici concludatur: & ibi de *l. 10. tit. 15. libr. 2. Ordinationi.*
- 6 Limitatione pascui publici facta, utrum admittatur novus licitator, & an primus possit variare.
- 7 Locatio pascui publici debet fieri præcedentibus præconiis, & per quos dies debeant fieri.
- 8 Præconia non sunt necessaria in oppido, ubi non adest Præco, dummodo adiectum ponatur, vel alio modo locatio, & ejus dies manifestetur.
- 9 Pascuum publicum locari debet plus licitantibus.
- 10 Locatio pascui publici non omnibus est permissa: & quæ personæ ab ea arceantur. *n. 11.*
- 11 Index,

- 11 Index, Tabellio, seu Decario oppidi, vel ville, pascua publica non possunt conducere; & num. 12. & 13. & 14. Bene tamen conducere possunt pascua publica, quæ solutioni decimarum aliquæ Ecclesie deserviant numer. 13.
- 16 Locatio, vel conductio pascui publici, si ab aliquo non prohibito facta fuerit, & postea conductor susceperit officium, ob quod à tali conductio arceatur, an semel susceptam perficere possit.
- 17 Locatio pascui publici debet fieri personæ idoneæ, & de penis statutis contra eos, qui legi prohibenti fraudem faciunt.
- 18 Licitatio (vulgò, postura del quarto) utrum habeat locum in locatione pascui publici.
- 19 Expenditur text. in *l. Lucius, §. fin. ff. ad municipalem.*
- 20 Agitur de *l. si tempora, C. de fide instrumentor. & jure hæcæ fiscalis, libr. 10. & de leg. 5. tit. 13. libr. 9. recopilat. & de l. 6. & 8. & 21. eodem tit. & libro.*
- 21 Licitatio quarta partis, quæ pluribus in locis ex consuetudine admittitur, & juri, & rationi convenit: & num. 22. utrum citra consuetudinem admitti debeat.
- 23 Licitator primus pascui publici, utrum pro eodem pretio præferri debeat licitatori secundo? ubi de *leg. fin. C. de locatione prædiorum civilium, libr. 11. & de l. cotem ferro, §. fin. ff. de publicanis, & vectigalibus, & n. 24. & 25.*
- 26 Locatores antiqui regalium bonorum, utrum præferantur novis? & ibi de *l. congruit, C. de locatione prædiorum civilium, libr. 11.*
- 27 Jus prælationis, seu retractus pro pascuo locato, an procedat in fratribus de la Meña? remissivè.

Pascua publica, quæ usui vicinorum sunt destinata, & communia sunt, locari non posse eis invidis, & renuentibus, *suprà* ostendimus. Sed præter hæc inveniuntur, quandoque in aliquibus oppidis alia pascua, quæ publica etiam nuncupantur: non quod in usu sint communia; nec singulorum utilitati deserviant; sed quia inter alia bona (quæ vulgò, proprios del Concejo vocamus) sunt, & in ejus dominio connumerantur: quia tamen eorum reditus, seu

emolumentum pro necessitatibus publicis Oppidi, seu Concilij in communi distribui, & erogari debent: pascuorum publicorum nomenclaturam non ineptè recipiunt, ut diximus *suprà*, in *cap. 2.*

Hæc autem pascua, sicuti ex decreto Decurionum vel Populi, aut Universitatis, ejus nomine, poterant, si commodius visum fuerit administrari, per æconomum, vel aliam personam publice ad id deputatam: ita etiam, & poterunt locari, ut de aliis bonis cujuslibet Oppidi, tradit *lex 4. tit. 5. libr. 7. Recopil.* Quinimo cum frequenter naturaliter negligitur, quod communiter habetur, ut in *l. 2. Cod. quando, & quibus, quarta pars, debeatur*; semper utilior videtur talium bonorum locatio, ut expressè adveritit Azevedo in *dict. l. 4. gloss. 1.* quod eadem verborum paraphrasi, dixerat Avendañus in *capitulis Prætor. 2. par. c. 12. n. 1.*

Forma autem, quæ in pascui publici locatione est servanda, designatur in *dict. l. 4. titulo quinto, libr. 7. ibi: Quando los bienes propios, y rentas de las ciudades, villas, y lagares de nuestros Reynos se huvieren de arrendar, mandamos que sea señalado dia cierto por el Concejo, por pregon publico, quando el arrendamiento se ha de hazer, y rematar, pregonandolo por nueve dias, señalando despues dia para el remate, y se rematen en aquel que mayores precios diere, con tanto que no se arriende, ni remate en las personas prohibidas por la ley precedente, y aqual en quien se hiziere el remate, haga juramento, que no tome las dichas rentas para las dichas personas prohibidas, ni alguna dellas, sino para sí, so pena, que el que lo sacare para otro que sea de las dichas personas prohibidas, incurra en las penas de la ley precedente, y que torne à la moneda dicha renta, y se arriende en la manera susodicha, & cum hæc lex formam contineat, ut ex ejus serie constat; specificè, & ut vulgò jactatur, ad unguem est servanda, ex doctrina Felini in *cap. cum dilecta, de rescriptis*: & de jure communi jam erat provisum, locationem pascui factam contra formam assuetam omninò contruere, & prorsus esse nullam, ut in *l. 1. C. de pascuis publicis, libr. 11.* Felinus in *cap. cum M. col. 3. de constit.* Baldus in rubrica, *Cod. de rescindenda*; & quia passim plures in proposito nascuntur*